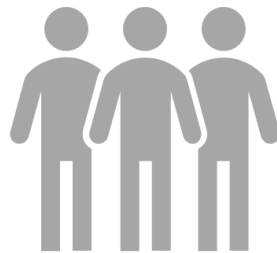

PODMIOTY PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO

Marta Statkiewicz

Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

Uniwersytet Wrocławski

OSOBOWOŚĆ PRAWNA PODMIOTÓW PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO W PRAWIE WEWNĘTRZNYM

OSOBOWOŚĆ PRAWNA PODMIOTÓW PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO W PRAWIE WEWNĘTRZNYM

art. 104 Karty Narodów Zjednoczonych

Organizacji przysługiwać będzie na terytorium każdego z jej członków taka zdolność do działań prawnych, jaka może być potrzebna do wykonywania jej funkcji i urzeczywistniania jej celów.

OSOBOWOŚĆ PRAWNA PODMIOTÓW PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO W PRAWIE WEWNĘTRZNYM

art. 335 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

W każdym z Państw Członkowskich Unia posiada zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych o najszerszym zakresie przyznanym przez ustawodawstwa krajowe osobom prawnym; może ona zwłaszcza nabywać lub zbywać mienie nieruchomości i ruchome oraz stawać przed sądem. W tym zakresie jest ona reprezentowana przez Komisję. Unia jest jednak reprezentowana przez każdą z instytucji, z tytułu ich autonomii administracyjnej, w sprawach związanych z funkcjonowaniem każdej z nich.

OSOBOWŚĆ PRAWNA W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

OSOBOWŚĆ PRAWNA W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

- **IUS TRACTAUUM (IUS CONTRAHENDI)** – zdolność do zawierania umów międzynarodowych; zaciągania zobowiązań międzynarodowych
- **IUS LEGATIONIS** – zdolność do zawierania stosunków dyplomatycznych (wysyłanie i przyjmowanie przedstawicieli dyplomatycznych)
- **IUS STANDI** – zdolność do ponoszenia odpowiedzialności międzynarodowej i występowania z roszczeniami

PAŃSTWA

PAŃSTWA rodzaje

PAŃSTWA rodzaje

STRUKTURA

NEUTRALNOŚĆ

SYSTEM RZĄDÓW

LOKALIZACJA

ZALEŻNOŚĆ

OSOBOWOŚĆ PRAWNA PAŃSTW W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

- **IUS TRACTAUUM (IUS CONTRAHENDI)** – zdolność do zawierania umów międzynarodowych; zaciągania zobowiązań międzynarodowych
- **IUS LEGATIONIS** – zdolność do zawierania stosunków dyplomatycznych (wysyłanie i przyjmowanie przedstawicieli dyplomatycznych)
- **IUS STANDI** – zdolność do ponoszenia odpowiedzialności międzynarodowej

OSOBOWOŚĆ PRAWNA PAŃSTW W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

- **IUS TRACTAUUM (IUS CONTRAHENDI)** – zdolność do zawierania umów międzynarodowych; zaciągania zobowiązań międzynarodowych
- **IUS LEGATIONIS** – zdolność do zawierania stosunków dyplomatycznych (wysyłanie i przyjmowanie przedstawicieli dyplomatycznych)
- **IUS STANDI** – zdolność do ponoszenia odpowiedzialności międzynarodowej

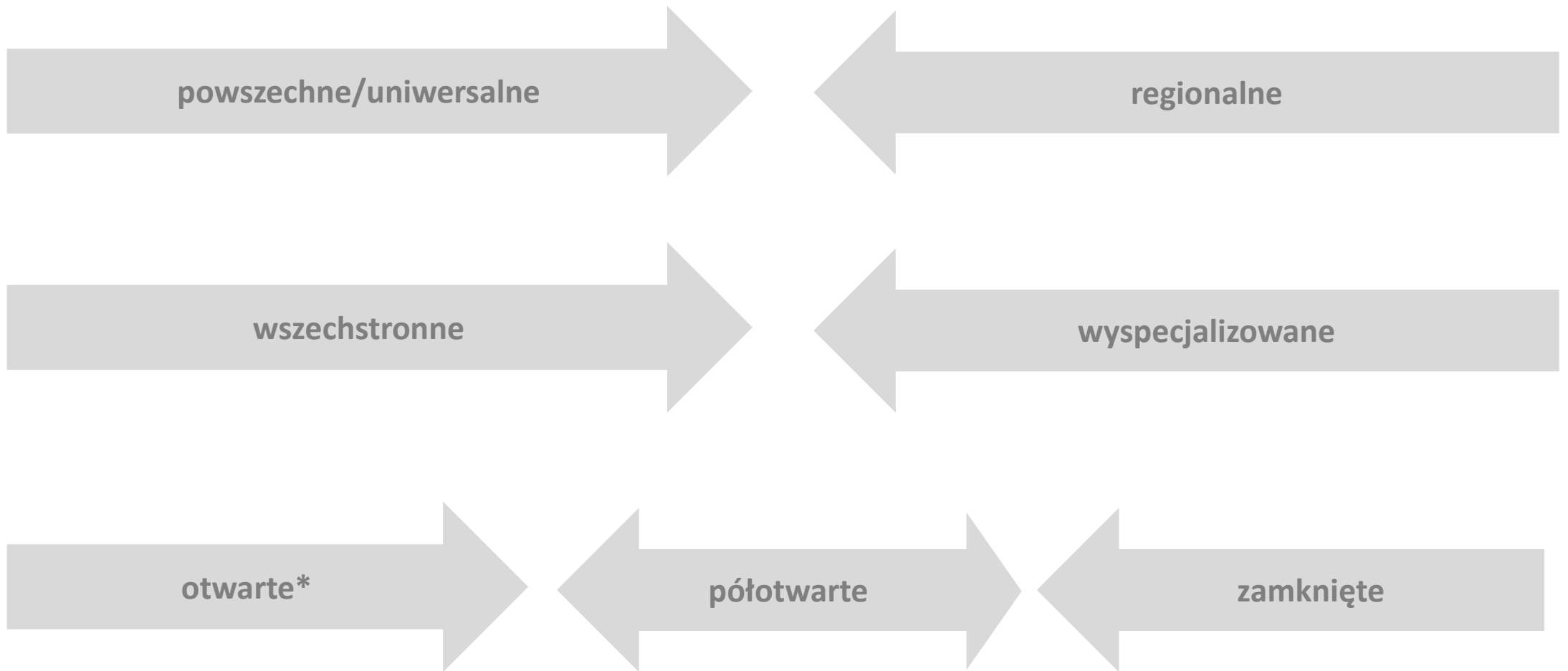
ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE

ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE

rodzaje

ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE

rodzaje

ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE

rodzaje

ponadnarodowe

zdolność do tworzenia prawnie wiążących norm (zasada pierwszeństwa i skutku bezpośredniego)

autonomia sądowa

autonomia finansowa

ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE

kompetencje

ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE

kompetencje

pro foro interno

pro foro externo

wyraźnie wskazane

domniemane

wyłączne

konkurencyjne

ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE

czas trwania

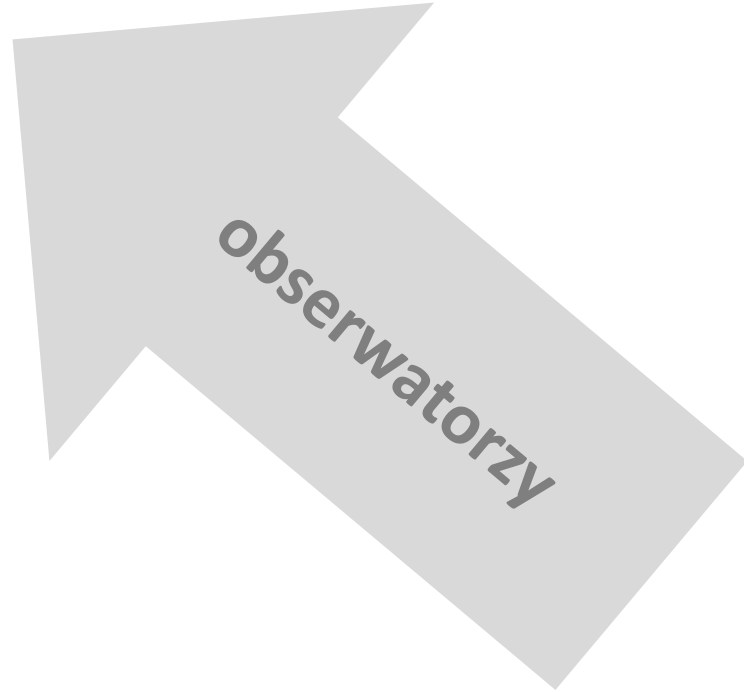
ORGANIZACJE MIĘDZYANRODOWE członkostwo

ORGANIZACJE MIĘDZYANRODOWE

członkostwo

A large, light gray arrow pointing to the right, containing the text 'członkowie'.

członkowie

A large, light gray arrow pointing to the left, containing the text 'obserwatorzy'.

obserwatorzy

ORGANIZACJE MIĘDZYANRODOWE

członkostwo

państwa

organizacje

terytoria

inne

OSOBOWOŚĆ PRAWNA ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

- **IUS TRACTAUUM (IUS CONTRAHENDI)** – zdolność do zawierania umów międzynarodowych; zaciągania zobowiązań międzynarodowych
- **IUS LEGATIONIS** – zdolność do zawierania stosunków dyplomatycznych (wysyłanie i przyjmowanie przedstawicieli dyplomatycznych)
- **IUS STANDI** – zdolność do ponoszenia odpowiedzialności międzynarodowej

OSOBOWOŚĆ PRAWNA ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

- **IUS TRACTAUUM (IUS CONTRAHENDI)** – zdolność do zawierania umów międzynarodowych; zaciągania zobowiązań międzynarodowych
- **IUS LEGATIONIS** – zdolność do zawierania stosunków dyplomatycznych (wysyłanie i przyjmowanie przedstawicieli dyplomatycznych)
- **IUS STANDI** – zdolność do ponoszenia odpowiedzialności międzynarodowej

JEDNOSTKI

JEDNOSTKI

podmioty czy przedmioty prawa międzynarodowego?

JEDNOSTKI

podmioty czy przedmioty prawa międzynarodowego?

„(...) można łatwo twierdzić, że zgodnie z utrwaloną zasadą prawa międzynarodowego, umowa (...) [międzynarodowa] nie może jako taka, ustanawiać bezpośrednio praw i obowiązków dla osób prywatnych.

Lecz nie można zaprzeczyć, że sam przedmiot międzynarodowego porozumienia, zgodnie z intencją umawiających się stron, może powodować, że przyjęte zostaną przez strony pewne precyzyjnie sformułowane reguły ustanawiające prawa i obowiązki dające się stosować przez sądy krajowe. Na taką intencję można wskazać odwołując się do sformułowań umowy. (...)

Intencja stron, którą wywieść można z treści umowy i sposobu w jaki umowa była stosowana, jest decydująca.”

- Opinia doradcza Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej w sprawie jurysdykcji sądów gdańskich, 1928

OSOBOWOŚĆ PRAWNA JEDNOSTEK W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

- **IUS TRACTAUUM (IUS CONTRAHENDI)** – zdolność do zawierania umów międzynarodowych; zaciągania zobowiązań międzynarodowych
- **IUS LEGATIONIS** – zdolność do zawierania stosunków dyplomatycznych (wysyłanie i przyjmowanie przedstawicieli dyplomatycznych)
- **IUS STANDI** – zdolność do ponoszenia odpowiedzialności międzynarodowej

OSOBOWOŚĆ PRAWNA JEDNOSTEK W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

- **IUS TRACTAUUM (IUS CONTRAHENDI)** – zdolność do zawierania umów międzynarodowych; zaciągania zobowiązań międzynarodowych
- **IUS LEGATIONIS** – zdolność do zawierania stosunków dyplomatycznych (wysyłanie i przyjmowanie przedstawicieli dyplomatycznych)
- **IUS STANDI** – zdolność do ponoszenia odpowiedzialności międzynarodowej

INNE PODMIOTY

INNE PODMIOTY

pozarządowe
organizacje
międzynarodowe

międzynarodowe
korporacje
publiczne

strona wojująca

powstańcy

ruchy narodowo-
wyzwoleńcze

pozarządowe organizacje międzynarodowe

OSOBOWOŚĆ PRAWNA POZARZĄDOWYCH ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

- **IUS TRACTAUUM (IUS CONTRAHENDI)** – zdolność do zawierania umów międzynarodowych; zaciągania zobowiązań międzynarodowych
- **IUS LEGATIONIS** – zdolność do zawierania stosunków dyplomatycznych (wysyłanie i przyjmowanie przedstawicieli dyplomatycznych)
- **IUS STANDI** – zdolność do ponoszenia odpowiedzialności międzynarodowej

międzynarodowe korporacje publiczne

OSOBOWOŚĆ PRAWNA MIĘDZYNARODOWYCH KORPORACJI PUBLICZNYCH W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

- **IUS TRACTAUUM (IUS CONTRAHENDI)** – zdolność do zawierania umów międzynarodowych; zaciągania zobowiązań międzynarodowych
- **IUS LEGATIONIS** – zdolność do zawierania stosunków dyplomatycznych (wysyłanie i przyjmowanie przedstawicieli dyplomatycznych)
- **IUS STANDI** – zdolność do ponoszenia odpowiedzialności międzynarodowej

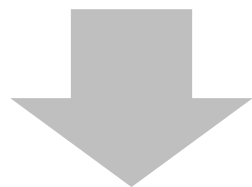
strona wojująca / powstańcy /
ruchy narodowo-wyzwoleńcze

powstańcy

strona
wojująca

ruchy
narodowo-
wyzwoleńcze

powstańcy

- uznane przez państwo macierzyste lub państwa trzecie
- efektywna kontrola nad terytorium
- stały i głęboki (silny) konflikt
- mogą zostać uznani za stronę wojującą (uzależnione od zakresu i zasięgu konfliktu zbrojnego)

strona
wojująca

- uznane przez państwo macierzyste lub państwa trzecie
- uznanie konfliktu zbrojnego jako konfliktu międzynarodowego
- prawa i obowiązki zgodnie z prawem wojny

ruchy
narodowo-
wyzwoleńcze

- uznane przez państwa trzecie
- kontrola nad terytorium konfliktu zbrojnego
- wrogie akty muszą być usprawiedliwione prawem do samostanowienia (rasizm, dominacja kolonialna, okupacja) – efektywna kontrola nad populacją
- posiada strukturę zdolną do reprezentowania na arenie międzynarodowej

OSOBOWOŚĆ PRAWNA POWSTAŃCÓW W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

- **IUS TRACTAUUM (IUS CONTRAHENDI)** – zdolność do zawierania umów międzynarodowych; zaciągania zobowiązań międzynarodowych
- **IUS LEGATIONIS** – zdolność do zawierania stosunków dyplomatycznych (wysyłanie i przyjmowanie przedstawicieli dyplomatycznych)
- **IUS STANDI** – zdolność do ponoszenia odpowiedzialności międzynarodowej

OSOBOWOŚĆ PRAWNA STRONY WOJUJĄCEJ W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

- **IUS TRACTAUUM (IUS CONTRAHENDI)** – zdolność do zawierania umów międzynarodowych; zaciągania zobowiązań międzynarodowych
- **IUS LEGATIONIS** – zdolność do zawierania stosunków dyplomatycznych (wysyłanie i przyjmowanie przedstawicieli dyplomatycznych)
- **IUS STANDI** – zdolność do ponoszenia odpowiedzialności międzynarodowej

OSOBOWOŚĆ PRAWNA RUCHÓW NARODOWO-WYZWOLEŃCZYCH W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

- **IUS TRACTAUUM (IUS CONTRAHENDI)** – zdolność do zawierania umów międzynarodowych; zaciągania zobowiązań międzynarodowych
- **IUS LEGATIONIS** – zdolność do zawierania stosunków dyplomatycznych (wysyłanie i przyjmowanie przedstawicieli dyplomatycznych)
- **IUS STANDI** – zdolność do ponoszenia odpowiedzialności międzynarodowej

PODMIOTY INNE NIŻ PAŃSTWA
(*NON-STATE ACTORS*)